

ДО ПИТАННЯ ПРО УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Безпечний дорожній рух та зменшення аварійності на дорогах – одне із основних завдань сучасних держав. Забезпечення безпеки дорожнього руху включає в себе вплив на учасників дорожнього руху, який може проявлятися у двох напрямках: у позитивному - шляхом унормування правового статусу окремих категорій учасників; та негативному - шляхом встановлення відповідальності чи покладення додаткових обов'язків на учасників дорожнього руху. Обидва ці напрямки передбачають обов'язкову участь суб'єкта впливу - учасників дорожнього руху. У зв'язку з цим виникає питання, хто ж відноситься до учасників дорожнього руху.

Правила дорожнього руху як один із основних нормативно-правових актів, дія якого спрямована на убезпечення дорожнього руху визначають, що учасник дорожнього руху - особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин, велосипедист, а також особа, яка рухається в кріслі колісному. [1] Таким чином, поняття учасник дорожнього руху визначено через перелік осіб, які беруть участь у дорожньому русі.

Закон України «Про дорожній рух» учасниками дорожнього руху називає осіб, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів, тобто це водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, особи, які рухаються в кріслах колісних, велосипедисти, погоничі тварин. [2] Даний закон пропонує визначення поняття учасник дорожнього руху через окреслення кола ознак таких осіб, а саме тих, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів, і, крім цього, передбачає знову ж таки перелік осіб, які наділені цими ознаками.

В той же час в Україні зареєстрований законопроект «Про дорожній рух та його безпеку», який говорить, що учасник дорожнього руху – особа, яка використовує дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та транспортних засобів шляхом безпосередньої участі у дорожньому русі. І відносить до учасників дорожнього руху водіїв (в тому числі велосипедистів, осіб, що керують гужовим транспортом, погоничів тварин і вершників), пасажирів транспортних засобів та пішоходів. [3] Як бачимо цей нормативно-правовий акт не згадує серед учасників дорожнього руху осіб, що

рухаються в кріслах колісних, але при цьому називає вершників як учасників.

Крім того, Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП), серед учасників дорожнього руху додатково виділяє особу, яка керує транспортним засобом. Так, ст. 126 КУпАП передбачає відповідальність за керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами, а стаття 130 КУпАП, відповідальність за керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. [4] При цьому, особа, яка керує транспортним засобом у контексті цих статей не є водієм. Виникає ситуація, коли правове становище такого учасника дорожнього руху не врегульовано ні Правилами дорожнього руху, ні законом України «Про дорожній рух», що, на думку, науковців, є очевидною прогалиною, врегулювання якої потребує невідкладного втручання збоку органів державної влади (в першу чергу законодавця).

У зв'язку із тим, що на даний момент, у Верховній Раді України зареєстрований законопроект про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, щодо відповідальності за порушення правил дорожнього руху особами, які керують самобалансуючими транспортними засобами обладнаними електродвигунами (електросамокат, сігвей, сегвіл, гіроскутер), [5] яким пропонується внести зміни до закону України «Про дорожній рух» та доповнити його ст. 19-1, визначивши правовий статус, основні права і обов'язки користувачів. Таким чином в українському законодавстві з'явиться ще один учасник дорожнього руху – користувач персонального легкого електротранспорту, якого також необхідно буде включити до переліку учасників. При цьому, законодавцю необхідно визначитися з назвою такого учасника: користувач чи водій персонального легкого електротранспорту.

Відсутність чіткого нормативно-правового визначення поняття учасник дорожнього руху негативно впливає на якість правозастосовної практики у сфері безпеки дорожнього руху та й на саме убезпечення дорожнього руху. Законодавцю слід або передбачити ознаки учасника дорожнього руху на законодавчому рівні, не називаючи повного переліку таких учасників і надаючи змогу відносити до їх переліку осіб залежно від

того, чи відповідають вони певним ознакам, або ж для усунення неточностей закріпити повний перелік учасників дорожнього руху.

Список використаної літератури:

1. Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України; Перелік, Правила від 10.10.2001 № 1306.

2. Про дорожній рух: закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 31, ст.338.

3. Про дорожній рух та його безпеку: Законопроект України. Інтернет ресурс. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5184&skl=9.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон від 07.12.1984 № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122

5. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки окремих категорій учасників дорожнього руху (користувачів персонального легкого електротранспорту, велосипедистів та пішоходів). Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=3023&conv=9>.